

Handläggare
Anette Manoti
Telefon: 08-50824582**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd
2025-10-23

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030

Remiss

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Remissen justeras omedelbart.

Sammanfattning

I Sverige finns fem nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är också ett urfolk. Det övergripande målet i remissen *Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030*, är att säkerställa målgruppernas tillgång till sina lagstadgade rättigheter.

Stadsdelsförvaltningen anser att handlingsplanen ger förutsättningar att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete. Inom fokusområdet kunskap och information, anges att stadens verksamheter bör utformas för att även nå dem som är svåra att nå. Här nämns inte om det finns skillnader i att nå kvinnor och män. Förvaltningen hade gärna sett att jämställdhetsperspektivet fångats upp.

Förvaltningen anser att en viktig åtgärd som stadsledningskontoret genomfört, är samråd och konsultation med företrädare för minoriteterna och urfolket samerna. Förvaltningen ser att företrädarnas synpunkter tagits med i handlingsplanen, samt att formerna för inflytande ska förbättras. Vad gäller barn och ungas delaktighet, uppdras till kultur- och utbildningsnämnderna att utarbeta en struktur. Detta arbete välkomnar förvaltningen med tanke på att det hittills saknats i staden.

I tjänsteutlåtandet beskriver stadsdelsförvaltningen hur dess avdelning förskola arbetat med kunskap och synliggörande av de nationella minoriteterna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har skickat en remiss som gäller *Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030*. Alla stadens nämnder ska svara på remissen samt ytterligare 33 instanser. I remissen föreslås handlingsplanen ersätta *Stockholm stads riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter (Dnr KS 2018/000069)*. Insatser som riktas specifikt till den romska minoriteten tas i första hand upp i *Strategi för romsk inkludering 2018–2022 (Dnr KS 2018/000070)*, vilken för närvarande också är reviderad och ute på remissrunda (KS 2025/809).

I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samerna är också ett urfolk. Den svenska minoritetspolitiken bygger på självidentifikation. Det innebär att varje person har rätt att välja om den identifierar sig som tillhörande en nationell minoritetsgrupp.

Enligt *lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (minoritetslagen) är staden skyldig att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Stockholms stads mål återfinns i nedan skrivningar och dokument.

- Verksamhetsmålet 3.7 i stadens budget, *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt*.
- *Stockholm stads riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter 2018*, som denna remiss avser ersätta.
- Programmet om mänskliga rättigheter, *Stockholms stad är en öppen, jämlik och jämställd stad, fri från alla former av diskriminering och rasism*.

Ärendet

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030, beskriver Sveriges minoritetspolitik i förhållande till FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030, med fokus på principen, *Lämna ingen utanför* samt FN:s *deklaration om urfolkens rättigheter och självbestämmande*. I regeringsformen fastställs att det samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas. Det övergripande målet med handlingsplanen, är att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter.

Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 är kopplad till Stockholms stads program för de

mänskliga rättigheterna (MR-programmet) och utgår från MR-programmets tre fokusområden:

- Kunskap och information
- Velfärd och service
- Delaktighet och inflytande

Till varje fokusområde beskrivs den långsiktiga förändring som eftersträvas, samt den direkta förändring som ska genomföras i stadens verksamheter.

Staden har enligt minoritetslagen en skyldighet att ge de nationella minoriteterna möjlighet till delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Stadens struktur för inflytande sker genom så kallade samråd, samt vad gäller samerna genom konsultation (SFS 2022:66). Företrädarna för de nationella minoriteterna har lyft att det finns utvecklingsområden. Handlingsplanen tar fram en sammanhållen struktur för att möta upp förbättringar inom området delaktighet och inflytande. Även en form för inflytande för barn och unga ska arbetas fram, vilket tidigare saknats.

Uppföljning

Nämnder och bolagsstyrelser ska i samband med ordinarie uppföljningsprocesser synliggöra resultat och utmaningar i arbetet med nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter. Stadsledningskontoret ska vartannat år göra en bedömning av stadens arbete med mänskliga rättigheter och sammanställa en rapport till kommunfullmäktige. Inom bedömningen ingår att följa upp *Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom enheten trygghet, beredskap och lokalsamhälle.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen, med omedelbar justering.

Förvaltningen anser att handlingsplanen ger goda förutsättningar att stärka och utveckla stadens minoritetspolitiska arbete.

Ansvarsfördelningen inom staden anges, men samtidigt finns flexibilitet för nämnder och bolagsstyrelser att utifrån sina verksamhetsområden själva ta fram aktiviteter för att uppnå målen.

Förvaltningen vill lyfta att en viktig åtgärd som stadsledningskontoret tagit under arbetet med handlingsplanen, är samråd och

konsultation med företrädare för de nationella minoriteterna och urfolket samerna. Genom detta framkom att företrädarna ansåg att fler insatser krävs och även utvecklingsåtgärder vad gäller samråden. Förvaltningen ser att de påtalade behoven som företrädarna tog upp, har fått genomslag.

Inom fokusområdet ”kunskap och information”, anges att stadens verksamheter ska utformas särskilt för att även nå grupper som är svåra att nå. Här nämns inte om det finns skillnader mellan att nå kvinnor och män. Förvaltningen hade gärna sett att stadsledningskontoret fyllde på med den kunskapen. Bland Kommunstyrelsens remissinstanser saknas Jämställdhetsmyndigheten.

Förvaltningen uppmärksammar att kultur- och utbildningsnämnderna ska utveckla former för inflytande för barn och unga inom de nationella minoriteterna. Detta arbete välkomnas med tanke på att det hittills saknats i staden.

Stadsdelsförvaltningen vill lyfta sin avdelning förskolas arbete med att främja och synliggöra minoriteternas rätt till sitt kulturliv. Detta sker bland annat genom ett så kallat ”traditionsdokument”. Svenska traditioner, minoriteternas högtidsdagar och högtider inom de stora världsreligionerna är en del av det som ska uppmärksammas eller firas med exempelvis aktiviteter, musik och mat. Barnböcker har köpts in utifrån samtliga nationella minoriteter. Böckerna är anpassade till olika åldrar och kommer tillsammans med ett informationsmaterial delas ut till samtliga förskolor. Under hösten ska ledningsgruppen inom avdelning förskola genomföra en digital utbildning på kunskapssajten minoritet.se.

Jämställdhetsanalys

Handlingsplanen berör alla kvinnor och män men särskilt de som identifierar sin tillhörighet i en nationell minoritet eller i urfolket samerna. Det finns dock ingen skrivning om män och kvinnor var för sig. Förvaltningen hade gärna sett att stadsledningskontoret fyllde på med kunskap i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.

Barnkonsekvensanalys

Den föreslagna handlingsplanen berör indirekt alla barn och direkt barn med tillhörighet i de nationella minoriteterna. I FN:s Barnkonvention, artikel 30 anges: *Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk, sin kultur och sin religion.* Den föreslagna handlingsplanen har flera mål som rör artikel 30. Förvaltningen anser att handlingsplanen ligger i linje med barnets bästa och arbetet

kommer ytterligare stärkas genom uppdraget till kultur- och utbildningsnämnden att utveckla former för barn och ungdomars inflytande.

Magnus Borgsten
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Charlotta Östholm
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss, Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 (KS 2025/870)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magnus Borgsten, Stadsdelsdirektör	2025-10-03
Charlotta Östholm, Avdelningschef	2025-10-03